

Téma: **V síti**

Obsah

Zpravodaj

Co se stalo v říjnu a listopadu

Téma: V síti

Krajina v síti

Krajina s romantikou elektrických drátů

Bez elektrického proudu ani ránu

Co když nastane backout?

Rychlá jízda se nemusí vyplatit

Sociální sítě ano, ale ...

Náhrada za igelitku? Síťovka

Psí čumák v síti

Kapři v síti

Sítě, které přinášejí devastaci moří

Síť jako past – Jak chytit a neublížit

Ornitologové varují

Zajímavosti

Víte, že ...

Zajímavosti ze světa elektroniky

Víte, jak ...

Zajímavosti ze světa elektroniky

Když se řekne: Je starý jako Metuzalem

Historie

11. září 2001

Babi, dědo, vzpomínej

aneb Jak to bylo v době totality

Upoutávky a recenze

Hra 1989: akce svoboda

Vteřinu poté – kniha W. R. Forstchena

Z vlastní tvorby

Nekonečný příběh Sáry a ... komiks

Inspirace severskou detektivkou

Ztráta – Natálie Ernstová

Příloha

Vánoce, Vánoce přicházejí

Tradice adventu

Vánoční obloha je plná hvězd

Pozvánka k pozorování

Může být vánoční mlsání zdravé?

Rozhovor s receptem

Nejkrásnější svátky

Vítězná báseň Kalusova kalamáře

13

14

15

16

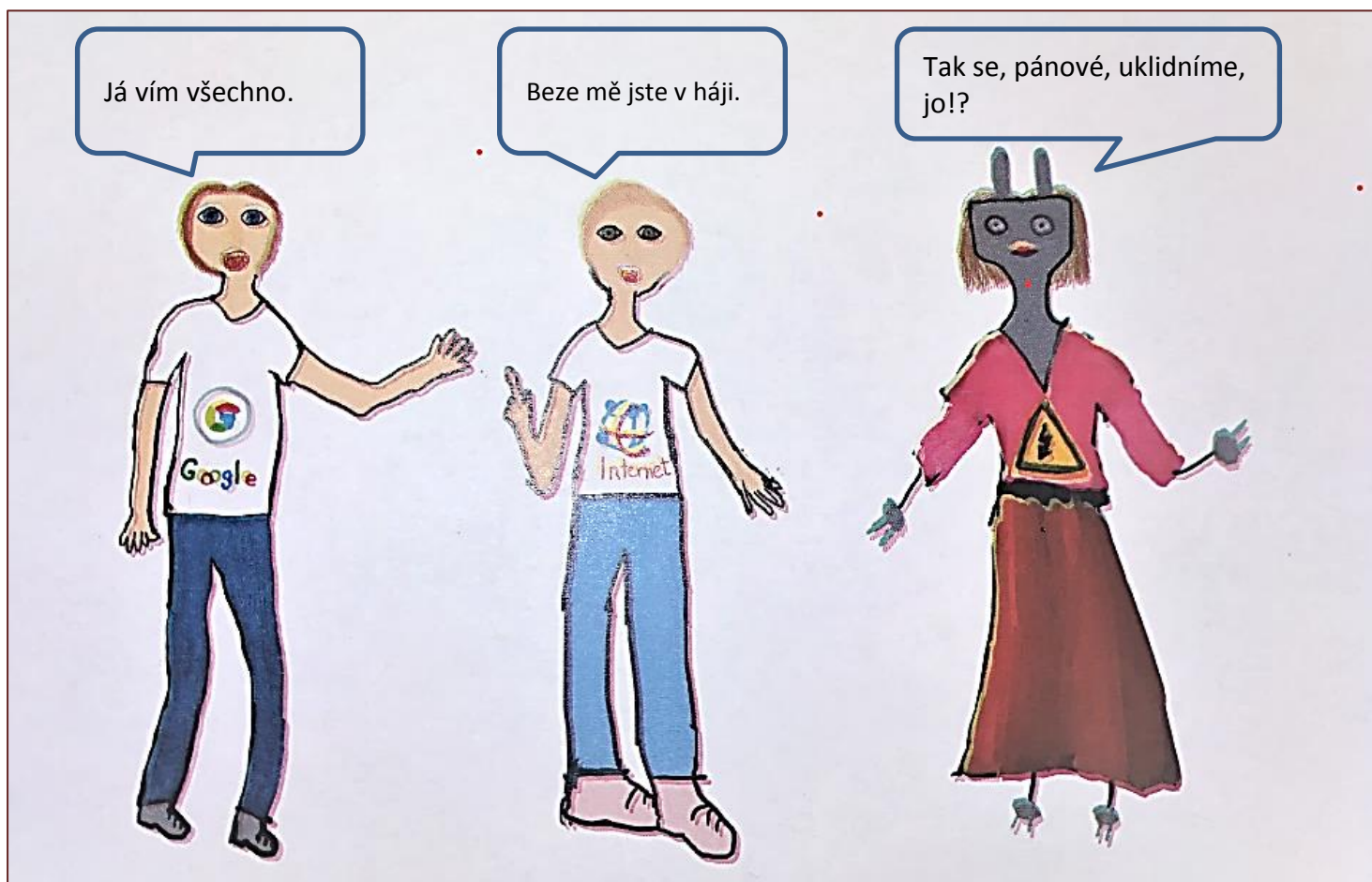
17

18

19

20

21

Co se stalo v říjnu a listopadu

Prezentovali jsme na MŠMT v Praze

Na Středoškolské a žákovské ekologické konferenci Klubu ekologické výchovy se naši badatelé Ondřej Švéda a Barbora Swatková, oba z 8. B, setkali se studenty a žáky, kteří mají zájem o ekologii a přírodní vědy vůbec. Konference se konala ve velké zasedací místnosti MŠMT za účasti paní doktorky Kvasničkové, významné průkopnice ekologie, a paní docentky Švecové, předsedkyně KEV. Ondřej a Barbora zde prezentovali svou práci „Chytře nebo vychytrale, aneb Jak se chovají lidé v roce 2019?“

Badatelská práce našich žáků vzorem pro ostatní školy

Ondřej s Barbarou si po skončení konference vyslechli nejednu

gratulaci. Té největší se jim dostalo od paní doktorky Kvasničkové, která se rozhodla jejich práci použít jako vzor pro ostatní školy.

I náš (Zá)školáček nepřišel zkrátka, paní docentka Švecová, předsedkyně KEV, jej chce využít ve výuce didaktiky na Karlově univerzitě.

Týden vzpomínek na události 17. listopadu 1989

V týdnu kolem 17. listopadu ovládlo vyučovací hodiny i chvíle mimo ně téma Sametové revoluce a doby, která jí předcházela.

Školou zněla Modlitba Marty Kubišové a písně Karla Kryla, pracovali jsme se samizdatovými díly, výtvarně jsme zpracovávali symboly Sametové

revoluce, seznamovali se životem v bývalém Československu a evropským kontextem doby listopadových událostí. A stejně jako naši předkové jsme se nechali napálit Janem Svěrákem a jeho filmem Ropáci, když vážně uvažovali o vzniku nového živočišného druhu, který „byl“ výsledkem vývoje a stavu tehdejšího životního prostředí. To vše bylo zajímavé a nadmíru poučné.

Pozorovali jsme jedinečný úkaz na obloze

Letošní jedenáctý listopad byl mimořádný. Na odpolední obloze jsme mohli pozorovat zajímavou a jedinečnou událost - přechod planety Merkur přes Slunce. Umožnil nám to pan Jan Kondziolka, iniciátor Beskydské oblasti tmavé oblohy. V areálu naší školy instaloval svůj dalekohled a pozorování doprovodil výkladem o vzácném úkazu.

A tak jsme na odpolední obloze sledovali, jak se malá černá tečka (planeta Merkur) posunuje přes sluneční kotouč. Přestože se podmínky k pozorování krátce po třetí hodině rychle zhoršovaly, mnozí z nás vytrvali až do západu slunce. To, co jsme mohli sledovat, se hned tak zase neuvidí. Přechod Merkuru přes Slunce totiž opět nastane až v roce 2032.

Další vítězství na Ekoergiích

I letos přivezli členové školního ekotýmu ze soutěže „Ekoenergie 19, Chytrý region“ 1. místo. To už je třetí prvenství našich žáků za sebou.

Tentokrát Barbora Swatková a Ondřej Švéda představili svou novou prezentaci „Vystačíme s obnovitelnými zdroji?“.

Odborná porota ohodnotila jejich orientaci v oblasti energetiky.

Ze soutěže si neodnesli jen diplom za 1. místo, ale také výhru v podobě poukázek do OC Avion Shopping Park v hodnotě 5000 korun.

Krajina v síti

Elektřina na cestách

Elektřinu bereme jako samozřejmost a většinou si vůbec neuvědomujeme, že se k nám musí nějakým způsobem dostat. Až když jedeme krajinou a uvidíme v polích stát několik

dlouhých řad sloupů vysokého napětí, které se táhnou do dálky, začneme přemýšlet o tom, že než se elektřina dostane do našich domovů, musí urazit velké vzdálenosti. Někde v nějakých místech stojí elektrárny, které ji vyrábějí. Z nich se musí

elektřina dostat k takzvaným odběratelům, k domácnostem, obchodům, k firmám. A to dnes zajišťuje soustava nadzemního vedení vysokého napětí, elektrická přenosová síť.

Krajina s romantikou elektrických drátů + dva v jednom

Ať se podíváme, kam chceme, všude narážíme na sloupky elektrického vedení. Nad poli, kde se pěstují plodiny, se táhnou elektrické dráty a zemědělci doufají, že jim někdy nespádnou do úrody.

O nedotčené krajině se už nedá mluvit ani v odlehlých místech vysokých hor. I tam se prosadila snaha lidí užívat si pohodlí moderního života.

Krásy krajiny si pak můžeme vychutnat pohledem z oken vlaku, řídicího se elektrifikovanou železnicí.

Romantiku elektrických drátů pak tvrdí hejna ptáků, kterým vždy dobře poslouží v době podzimního houfování. Neříkáte si také někdy, kde se ti ptáci houfovali v době, kdy elektrické vedení neexistovalo?

A sloupky vysokého napětí také mají více užití. Takoví čápi by tedy o nich mohli vyprávět!

Marek Witas, 7. A a RED

Bez elektrického proudu ani ránu

Uměli bychom dnes žít bez elektřiny?

Bez elektřiny bychom si ráno nepustili ani televizi ani rádio. Nenabíli bychom si mobilní telefony a tablety, bez kterých nevyjdeme z domu.

Nemohli bychom chodit do kina. Pračka by nevyprala naše prádlo propocené v tělocviku nebo na tréninku. Neohřáli bychom si v mikrovlnce večeri.

Stisknutím vypínače bychom si neudělali z noci den.

Ulice bez osvětlení by byly dost nebezpečnými místy.

V dopravě bychom se museli spoléhat tak akorát na koňskou sílu. A tak bychom se nemohli těšit na to, že budeme jednou jezdit vysokorychlostními vlaky.

A dalo by se pokračovat dál ve vypočítávání toho, co všechno nám elektřina přináší a jak nám ulehčuje život.

Elektřina je prostě vynález, bez kterého se dnes nikdo z nás neobejde. Život bez ní je dnes nepředstavitelný.

Co když nastane blackout?

Co je blackout

Jde o výpadek elektrického proudu na velkém území, který trvá delší dobu. Postihne velké množství obyvatelstva, které je bez elektřiny i několik dní.

Takové rozsáhlé výpadky elektřiny zažili lidé na mnoha místech světa.

The Great Blackout

První blackout se odehrál 9. listopadu 1965 v 7 státech USA a 2 přilehlých provinciích Kanady. Tehdy muselo celkem 14 dnů vydržet bez elektrického proudu asi 30 milionů lidí. Selhala celá přenosová soustava.

New York bez proudu

Tehdy se octl bez elektřiny také New York, o kterém se jinak říká, že je městem, které nikdy neusíná. Zajímavé je, že tehdy lidé nepropadli panice, nedošlo na chaos a rabování. Naopak, i když tehdy byli lidé zaskočení, vystrašení a nastal chaos, byli na druhou stranu trpěliví a schopní vzájemně si pomáhat. To v roce 1977 už byla situace jiná. New York (tehdy měl asi 10 milionů obyvatel) se opět octl bez elektrického proudu celé 2 dny a tentokrát došlo k nebývalému chaosu a rabování. Škody tehdy byly 300 milionů dolarů.

Blackoutů přibývá

Po roce 2000 jako by rozsáhlých výpadků elektřiny přibývalo. Od té doby se odehrál snad v každém roce a nevyhnul se žádnému kontinentu. Ten největší byl v roce 2005 v Indonésii, kde zůstalo **bez proudu 100 milionů lidí**.

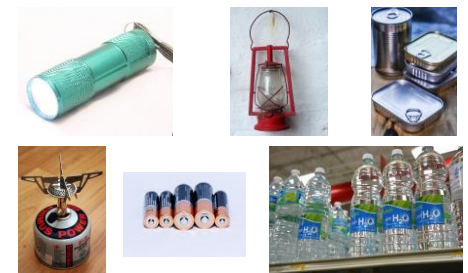
Ani Evropě se blackout nevyhýbá.

Došlo k němu například v roce 2003 v Itálii, kde bylo bez elektřiny celé území a 57 milionů lidí.

Proč k výpadkům elektřiny dochází?

Stačí, aby se zanedbala údržba zařízení tzv. přenosové soustavy, aby přišlo špatné počasí, například velká vedra, či naopak silné mrazy s námrazou, bouřky, lijáky s povodněmi, a je na problém zaděláno. Ale také může dojít k lidské chybě či dokonce k úmyslu.

Jak se připravit?

Hlavně s tím, že k výpadku elektřiny může kdykoli dojít, počítejte. A vždy mějte připravené jídlo na několik dní.

Rychlá jízda se nemusí vyplatit

Všichni sledujeme, jak roste počet aut na našich silnicích a jak velký je na nich provoz. Stačí chvíli stát na autobusové zastávce v naší obci nebo sledovat provoz na blízké dálnici. A když se podíváte na mapu sítě silnic a dálnic v České republice, můžete mít dojem, že je tak hustá, až tady není místo pro nic jiného.

SILNIČNÍ A DÁLNIČNÍ SÍŤ ČR

<http://www.hybrid.cz/files/images/silnicni-a-dalnicni-sit-cr-07-2010.img915.png>

Naše krajské město Ostrava je třetím největším městem v České republice a dopravní provoz je tady opravdu hustý. Jak se řidiči v takovém provozu chovají? O dopravní situaci v Ostravě jsem vedl rozhovor s Ing. Petrem Stokláskem, který je vedoucím úseku dopravních přestupků na Magistrátu města Ostravy.

Kolika přestupků se v Ostravě řidiči dopustí za rok? Kolika se jich dopustili například v roce 2018?

Je vhodné se nejprve zmínit o tom, že dopravních přestupků se v České republice nedopouštějí pouze řidiči, ale také provozovatelé vozidel. Provozovatelem je zpravidla jeho vlastník nebo jiná osoba zapsaná v registru vozidel.

V roce 2018 bylo Magistrátu města Ostravy oznámeno přibližně 141 000 dopravních přestupků, z toho 120 000 se jich dopustili řidiči vozidel.

Jakého přestupku se řidiči dopouštějí nejčastěji?

Nejčastěji se v Ostravě řidiči dopouštějí přestupků spočívajících v překročení nejvyšší dovolené rychlosti.

Dále jde o řízení vozidla bez řidičského oprávnění, o přestupek spočívající v jízdě pod vlivem alkoholu nebo drog. Časté jsou také přestupky spočívající v řízení technicky nezpůsobilého vozidla.

Myslím si, že nejzávažnějších přestupků se řidiči dopouštějí pod vlivem návykových látek. Je tomu tak?

Ano, skutečně tomu tak je. Jedná se o řízení motorových vozidel pod vlivem alkoholu a drog.

Přestupky spáchané pod vlivem návykových látek jsou velmi často spojeny s dopravními nehodami, při kterých dochází jednak k ohrožení zdraví účastníků silničního provozu, jednak k materiálním škodám.

Řidiči určitě musí za to, že se dopustili přestupku, zaplatit. Jak je to s pokutami za přestupky? Za který přestupek se platí nejvíce?

Za dopravní přestupek se neukládá pouze pokuta, ale také zákaz řízení motorového vozidla až na dobu dvou let. Za nejzávažnější dopravní přestupky se ukládá zákaz řízení spolu s pokutou, například za řízení vozidla pod vlivem návykových látek, za řízení vozidla bez registračních značek nebo za řízení vozidla bez řidičského oprávnění.

Co se týče správního trestu pokuty, výše pokuty se odvíjí od závažnosti spáchaného přestupku. Řidičům je tak možné za nejzávažnější přestupky uložit pokutu až do výše 50 000 Kč a provozovatelům vozidel až do výše 100 000 Kč. Nejvyšší pokuta se řidiči ukládá za odmítnutí se podrobit dechové zkoušce nebo drogovému testu.

<https://pxhere.com/cs/photo/971069>

Na kterých místech Ostravy se řidiči nejčastěji dopouštějí přestupků?

V roce 2018 bylo spácháno nejvíce přestupků v klimkovickém tunelu. Jednalo se celkem o 120 000 dopravních přestupků, které byly zjištěny automatizovaným technickým systémem.

Velkého množství přestupků se pak řidiči dopouštějí v centru města Ostravy, na hlavních silničních tazích a na sídlištích.

Rozhovor vedl Jan Stoklásek, 5. tř.

Sociální sítě ano, ale ...

Proč navštěvovat sociální sítě?

Na sociálních sítích můžeme najít hodně zajímavých profilů. Můžeme se snadno poznávat s velkým množstvím lidí a být se spoustou lidí v kontaktu, což se nám v běžném životě nemusí podařit.

Na co si dát pozor?

Než se k některé síti připojíme, měli bychom si pořádně rozmyslet rizika a svoje chování na síti.

Neměli bychom s ostatními sdílet některé informace, jako jsou například místo, kde bydlíme a kde se právě nacházíme. Mohlo by se nám například stát, že se staneme obětí stalkingu.

Taky bychom se na sítích neměli svěřovat s tím, kdy jedeme s rodiči na dovolenou a jak dlouho tam budeme. Co kdyby se nějaký zloděj rozhodl, že

do vašeho domu přijde krást?

Rozhodně bychom neměli sdílet intimní informace o sobě nebo o druhých. Tyto informace se dají snadno zneužít. Už mnoho lidí kvůli neuváženému sdílení osobních záležitostí prožilo šikanu a někteří lidé se dokonce stali oběťmi krádeže identity.

Takovým příkladem toho, co na sociální sítě vůbec nepatří, jsou některé fotografie. O problémy si koleduje ten/ta z nás, kdo na síť umístí svoje intimní fotky (říká se jim lechtivé). Dostává se okamžitě do rizika, že si ho/ji vyhlédnou pedofilové.

Ten, kdo na internet umístil příliš osobní fotky, se také snadno může stát obětí vyděrače, který bude vyhrožovat třeba tím, že ty fotky nebo odkazy na ně pošle do školy apod. Někteří lidé se opravdu neštítí páchat i takovou trestnou činnost.

Když na internetu něco zveřejníte, šíření informace nezabráníte! Většinou se to nedá vrátit zpět.

Jak zabránit rizikům a zůstat v bezpečí?

- Do svého veřejného profilu nepište svoji adresu a telefonní číslo.
- Když si s někým, koho jste ve skutečnosti nikdy neviděli, domlouváte schůzku, řekněte o té schůzce nějakému svému známému.
- Když vás někdo nutí, abyste s ním komunikovali, a vy to nechcete, prostě nekomunikujte.

Čísla nejsou důležitá

Pro mnoho uživatelů sociálních sítí je důležité mít hodně lajků a sledujících. Čím víc, tím líp. Mnoho z nich si myslí, že když má jiný uživatel více lajků a sledujících, je v něčem lepší než oni sami. Je to tak doopravdy?

Hodně lajků se získává z hastagů (značí se "#"), které se na sociálních sítích používají, aby propojily uživatele se stejnými koníčky nebo aby ukázaly, kolik lidí sledujeme. Takže počet lajků a sledujících se nevztahuje jenom k tomu, co tvoříme a ukazujeme, ale také k tomu, jak ovládáme technickou podporu, tedy počty lidí, které sami sledujeme, jak tvoříme hashtagy atd.

Všichni, kteří aktivně užíváme sociální sítě, bychom si měli uvědomit, že vše, co na ně dáváme, může ovlivnit náš život, a to nejen dnes, ale i daleko později. Dokonce až v době, když si budeme hledat práci.

Viktorie Kačorová, 8. A

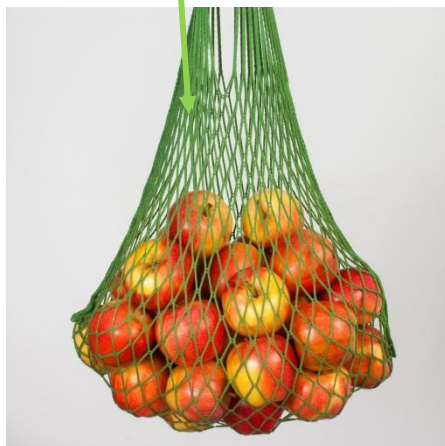
Náhrada za igelitku? Sítovka

Chcete žít ekologicky? Chcete se zbavit plastů?

Nakupovat takto,

takto

nebo takto ...

Není nákup do sítovky jenom módní záležitost?

Požádali jsme o krátký rozhovor majitelku obchůdku Mini Vega paní Zagorovou, aby našim čtenářům řekla, jak se jako prodejce zdravé výživy dívá na to, v čem by si lidé měli odnášet koupené zboží domů.

Nakupování do sítovky není ani tak retro, jde hlavně o funkčnost.

Všimla jsem si, že někteří lidé nosí nákupy v nákupních sítovkách. Prodáváte takové sítovky?

Sítovky máme v nabídce z biobavlny od Tierra Verde. Je to určitě skvělá náhrada plastové igelitky, ale například slunečnicová semínka bych do ní nedávala bez obalu.

Jsou podle vás dobrou náhradou za "igelitové" nebo látkové tašky, nebo jde jenom o trend retro?

Na běžný nákup je skvělá, na drobné kousky bych volila jiný typ tašky. Řekla bych, že nejde ani tak o retro, jako o funkčnost.

Jak se díváte na prodej potravin bez obalů nebo do vlastních přinesených obalů, který se stále více mezi lidmi rozmáhá?

Prodej bez obalu je jedna z priorit,

na které se v rámci naší nabídky v Miniveze snažím zaměřovat. Je to velmi ekologický způsob nakupování. V prodejně v Hnojníku nabízíme bez obalu, tzv. na váhu, nejen ořechy, suché plody, obiloviny, luštěniny, ale také například drogerii, úklidové prostředky nebo třeba i kartáčky na zuby. Pokud si někdo nepřinese

vlastní obal nebo nádobu, navážíme mu zboží do papírového sáčku. I koření prodávám bez obalu.

Jsem ráda, že stále více lidem záleží na udržitelném způsobu života, tedy také na udržitelném způsobu nakupování. Snažím se jim to ulehčit tím, že takovou službu nabízím v Miniveze, pak nemusejí nikam daleko dojíždět.

Rozhovor vedla Michaela Bičanovská, 6. C

Z trička bezva sítovka nebo batůžek

Ze starého nové

Tak to je teda nápad. Takový batůžek si můžete udělat sami, nebo spíš samy.

Na You Tube jsme našli video, ve kterém dvě sympatické dívky ukazují, jak můžete svoje vysloužilé tričko, které byste určitě už nechtěli/y nosit, ještě využít.

To je pravé recyklohraní

<https://www.youtube.com/watch?v=iABYISSkqKc>

Psí čumák v síti

Brzy začne období zimního cestování. Spousta lidí bude jezdit za zimními radovánkami, hlavně na lyže, a hodně pejskařů bude s sebou brát své čtyřnohé miláčky. Protože někteří lyžaři se chtějí vyhnout cestování autem ve sněhu a na zledovatělé vozovce, vypraví se na hory veřejnou dopravou. Pak pejsci, kteří budou cestovat s nimi, budou muset mít náhubek.

Pro psy není nic příjemného nosit náhubek. No, my si také neradi dáváme na ústa a nos roušku.

Ale když už musíte psovi náhubek nasadit, dejte mu takový, který mu dovolí mít otevřenou tlamu. Proč? V autobuse nebo ve vlaku bývá moc teplo, a když pes nemůže otevřít tlamu, snadno u něj dojde k přehřátí. Psi se totiž otevřenou tlamou ochlazují.

Sítkový náhubek

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/fd/Skijor_worlds.jpg

Jsou různé typy náhubků: 1. klasický košíkový 2. fixační 3. nylonový se sítkou.

Doporučuji klasický košíkový náhubek. Pes v něm může otevřít tlamu a ochlazovat se. Ale **POZOR!!** Raději psovi nikdy nedávejte fixační ani sítkový náhubek!

Karolína Tomicová, 7. C

Košíkový náhubek

Fixační náhubek

Kapři v síti

Sít bývala kdysi běžným nástrojem k lovu ryb. Naši předkové používali na řekách velké množství různých druhů sítí, jako byly čeřeny, vatky, k nočnímu lovu to byly záťahové sítě a k lovu pstruhů používali tak zvaný praporec. Dnes z těchto sítí mohou sportovní rybáři používat už jenom čeřeny. Ten však neslouží k lovu velkých ryb, ale k lovu nástražných rybek. A kodlovu plůdku se samozřejmě používají malá sítká.

U nás se používají sítě k výlovu ryb na velkých rybnících. Jsou to hlavně záťahové sítě, kterým se říká nevodý. Těmi na jeden záťah mohou vylovit až několik desítek tun ryb.

Zdroj: <https://casradio.cz/wp-content/uploads/2016/10/v%C3%BDlov3.jpg>

Jiří Pyszko, 9. B

Sítě, které přinášejí devastaci moří

Jezte ryby, jsou zdravé! Ale co ty ryby?

U nás nemáme moře, a tak nejíme tolik mořských ryb a plodů moře jako obyvatelé jiných zemí. Lékaři říkají, že jíst ryby je zdravé, reklama dělá, co může, aby nás přesvědčila, že tuňák je nejlepší zdroj omega 3 nenasycených mastných kyselin, které naše tělo potřebuje. Ale na spotřebě rybiho masa to nic moc nemění.

Stačí si zalistovat minulým číslem našeho časopisu, kde jsme zveřejnili výsledky ankety na naší škole k tomu, jaká jídla mají žáci rádi a která neradi. Ryby v jakékoli podobě mají neradi, v žebříčku neoblíbenosti skončily

na druhém místě za houbami. Jediná ryba, kterou snesou na talíři, je losos. A to si dají jen výjimečně, nejlépe tak místo kapra při štědrovečerní večeři.

Nám plody moře na jídelníčku chybí a dále asi chybět budou, jinde ve světě však jejich spotřeba roste. Jsou místa, kde jsou ryby a rybolov jediným zdrojem obživy obyvatel. A tak rybáři loví a loví. Jenže už dávno neloví tak, aby zachovali rovnováhu mezi počtem ulovených ryb a přirozeným obnovením jejich počtu.

Z rybolovu se stalo průmyslové odvětví

https://cdn.pixabay.com/photo/2017/08/15/18/58/fishing-boat-2645137_960_720.jpg

National Geographic uvedl, že na mořích a v oceánech se pohybuje 3,5 milionu rybářských lodí. K tomu, aby rybáři našli místa, kde se hejna ryb zrovna nacházejí, používají sonary

a satelitní systémy. Používají vlečné sítě, které jsou velké jako fotbalové hřiště. Jejich pomocí najednou zatáhnou až 200 tun ryb. Z toho však nakonec vyhodí přes palubu obrovské množství ryb, které se do našeho jídelníčku nehodí. Navíc v sítích skončí také mořští savci, jako velryby, delfíni, tuleni.

80% ryb a mořští savci v ohrožení

Jako příklad bezohledného lovu ryb může sloužit situace v Kalifornském zálivu, který je domovem mořského savce, nejmenšího kytovce **sviňuchy obecné**. Dnes tady žije už jen několik jedinců (snad stále ještě 10).

K úbytku ryb ve všech mořích a oceánech dochází takovým tempem, že Organizace OSN pro výživu a zemědělství varuje, že když se přístup k lovu nezmění, v roce 2050 nebude co lovit. Mezi ohroženými rybami je například **tuňák obecný**. V Tichém oceánech prý už zbyly asi jenom 4% jeho populace. Ohrožené jsou ale i **tresky, mořští úhoři, platýzi, rejnoci, žraloci** a další. Ani tu **sardinku** v konzervě si už pak nedáme, ani **lososa** na sváteční stůl.

RED

Sít' jako past

Jak chytit a neublížit

Ptáci se chytají do sítí. Dělá se to tak, že se do země nabijí dva sloupky a mezi ně se natáhne síť. V síti jsou našité kapsy, a když nějaký pták letí, síť nevidí a chytne se do ní.

<http://www.vcpcso.cz/images/stories/20110905d.jpg>

Zdroj: https://1gr.cz/fotky/idnes/15/101/c15/TOPSe5ec4__MG_0464.JPG

Sítě mají různé velikosti ok podle toho, jaké ptáky chceme do nich chytit.

Aby bylo rychlejší chytit určité druhy ptáků, lákají se vábením nebo na balabány. Balabán je umělý pták, napodobující toho, kterého chceme chytit.

Proč se to dělá?

Když se pták do sítě chytí, musí se co nejdříve opatrně z kapsy vyndat, změřit, zvážit, okroužkovat, zapsat a poté ho pustit.

Vědci tak získávají informace o migraci ptáků, o tom, kde se

na svých cestách zastavují, kde zimují, kde mají rodiště a kde hnízdí.

Kdo může ptáky chytat?

Jsou to ornitologové. **Ornitolog** pozoruje a studuje ptáky, je to jeho profese.

Jiří Pyszko, 9. B

Ornitologové varují

Ornitologové také zjišťují počty jednotlivých druhů ptáků a mluví o **celkovém úbytku** počtu ptáků, kteří obývají pole, louky, pastviny a vinice.

Některých druhů ptáků dnes zbyla už jen asi desetina z počtu, který byl před 37 lety.

Je to například **chocholouš obecný**. Toho už v naší krajině skoro nevidíte.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/56/Crested_Lark_I-Haryana_IMG_9946.jpg

Skřivanů polních zůstala už jen polovina.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/aa/SkyLark_%28Alauda_arvensis%29_by_Neil_Smit.jpg

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/6/62/Perdix_perdix_Sri_Mesh.jpg/280px-Perdix_perdix_Sri_Mesh.jpg

Ani byste neřekli, že **koroptev** si naši předkové dopřávali k obědu asi tak jako my dnes kuře. Před 100 lety se lovily koroptve v obrovských počtech. Dnes je na polích téměř nevidíte.

Jestliže se budete chtít s koroptví seznámit, nemá význam, abyste vysedávali u louky nebo na poli. Nejpravděpodobnější místo, kde se s ní můžete setkat, je muzeum.

Do muzea se pak běžte podívat také

na čejku, která z naší krajiny taky skoro vymizela.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c4/Muzeum_Vysoc%C4%8Diny_Jihlava%2C_%C5%BDiv%C3%A1_p%C5%99%C3%AAdroda_%C4%8Ceskomoravsk%C3%A9A9_vrchoviny%2C_koroptev_a_%C4%8Dejka.jpg

A když budete chtít ve volné přírodě zahlédnout sýčka, kdysi naši nejběžnější sovu, připravte se na to, že se toho možná nedočkáte.

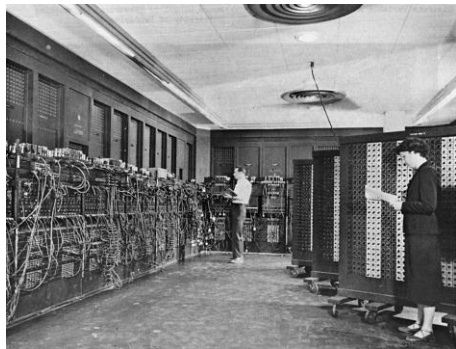

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/a9/Mochuelo_Comp%C3%BAAn_%28_Athene_noctua_%29%281%29.jpg/270px-Mochuelo_Comp%C3%BAAn_%28_Athene_noctua_%29%281%29.jpg

RED

Víte, že ...

... první elektronický počítač na světě Eniac byl postaven v roce 1946?

<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/4/4e/Eniac.jpg/1280px-Eniac.jpg>

ENIAC zabíral plochu 167 metrů čtverečních a dokázal provést 10 000 početních operací za sekundu.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/b/b4/Summit_%28supercomputer%29.jpg/1280px-Summit_%28supercomputer%29.jpg

... v čele TOP500 superpočítačů dneška je americký počítač

Summit

Nachází se v Oak Ridge National Laboratory ve městě Oak Ridge ve Spojených státech. V roce 2018 ho dodala firma IBM.

Summit zabírá plochu 520 metrů čtverečních.

Tento počítač je schopný dosáhnout výpočetního výkonu 200 PFlops (=petaflops=milion miliard plovoucích operací za sekundu). Takže Summit může dosáhnout **až 200 biliard operací za sekundu**, v číslech to vypadá takto:

200 000 000 000 000 000.

A k čemu takový superpočítač slouží?

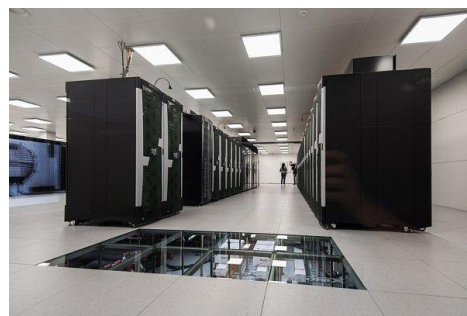
Summit slouží například k vývoji pokročilých materiálů, k výzkumu v oblasti získávání energií, jeho úlohou má být třeba simulace supernovy.

... v ČR také máme superpočítače?

A že jsou v Ostravě?

Nejsou sice tak výkonné jako třeba americké Summit a Sierra nebo čínský Sunway TaihuLight, které vévodí žebříčku TOP500 superpočítačů, ale v té top pětistovce se neztratí.

Jsou v **Národním superpočítačovém centru IT4Innovations** při VŠB-TU Ostrava a dostaly jména podle starých ostravských šachet (jak jinak, když jsou v bývalém hornickém městě).

https://g.denik.cz/57/12/superpocitac:201509154_denik-600.jpg

V roce 2013 na VŠB-TU instalovali superpočítač **Anselm**, který je pojmenovaný podle nejstarší ostravské šachty. V říjnu 2019 se dočkal rozšíření o nový superpočítač **Barbora**.

Nejvýkonnější je ale **Salomon**. Jeho výkon se dá přirovnat k výkonu 90 000 notebooků. Na VŠB-TU ho mají od roku 2015.

Erik Šrámek, 5. tř. a RED

... první stolní počítač vznikl v roce 1973?

Byl to **Xerox Alto Computer**

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/09/Xerox_Alto_1_%28281973%29_CPU_with_monitor%2C_mouse%2C_keyboard_and_5-key_chording_keyboard_-_Computer_History_Museum_%282007-11-10_23.16.17_by_Carlo_Nardone%29.jpg

Šlo o stolní počítač pro jednu osobu. To už byl velký rozdíl od práce na sálovém počítači.

Těchto počítačů bylo vyrobeno jenom málo, asi 2 000. Byly tak drahé, že je používali hlavně v laboratořích Xerox a potom na některých univerzitách.

Xerox Alto měl 128 kB operační paměť, pevný disk s pevnou cartridge,

připojení k síti, klávesnici a myš, ta byla třítláčková.

Jeden takový computer stál v přepočtu na dnešní ceny kolem **111 000 dolarů**.

Takže je jasné, že domů si ho nikdo nekoupil. Ani se za tím účelem nevyráběl.

Teprve později se začaly vyrábět počítače, které si lidé mohli koupit domů.

... první PC = personal computer přišel na trh až v roce 1981?

Začala ho vyrábět společnost IBM. Jeho operační paměť RAM byla 16 nebo 64 kB a dala se rozšířit na 260 kB.

Víte, jak ...

... se kdysi ukládala data u osobních počítačů?

Žádná fleška. Pro ukládání dat se používal kazetový datový magnetofon. Soubory se kopírovaly na kazetu, tedy na magnetickou pásku.

http://wiki.oldcomp.cz/images/d/de/Adapter_1.png

Později přišly na řadu diskety. Obrázek ukazuje, jak se postupně měnil jejich vzhled i velikost.

Těmto disketám odpovídala i disketová mechanika.

Pak ale byly diskety nahrazeny kompaktními disky CD a později DVD. Jsou to optické disky, na které se ukládají digitální data.

Zdroj foto: wikimedia.commons.org a wikipedie.cz

Ale je třeba se v nich trochu vyznat. CD je optické médium. Je totiž rozdíl mezi CD-ROM, který je pouze k přehrávání, CD-R, na který můžete nahrávat, a CD-RW, kde záznam můžete smazat a nahrát nový – prý to jde až 1000krát.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/2c/Blank_Recordable_DVD-R_Discs_underside_shallow_focus.JPG

Podobný jako CD je DVD. Je to digitální optický datový nosič. Má mnohem vyšší kapacitu než CD a nahrajete na něho filmy ve vysoké kvalitě. Existují zapisovatelné a přepisovatelné DVD s označením DVD-R/RW, DVD+R/RW a DVD-RAM jako volně přepisovatelné médium.

... je to dnes a jaká je budoucnost?

Dnes jsou nejběžnější elektrická média, a to USB Flash disky.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f1/USB_Stick.jpg

„Flešky“, jak se jim říká, mají celkem velkou kapacitu. Běžně kupujeme 32 a 64 GB. Jsou ale i s kapacitou 1 a 2 TB.

Na flash disk o kapacitě 1 TB, tedy 1000 GB, se vejde milion dvousetstránkových knih.

Budoucnost je v médiích, u kterých se využívá laseru. Jsou to HD DVD a Blu-ray.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4b/Blu-ray_Disc

A pak přijde na řadu holografický záznam.

... vypadala první počítačová myš?

Zdroj foto: Wikimedia Commons

V této dřevěné krabičce byste asi neviděli počítačovou myš, ale je tomu opravdu tak. Její vynálezce Douglas Engelbart ji poprvé představil v roce 1968 a způsobil tak revoluci v ovládní počítačů.

Od té doby prošla různými úpravami, aby ji konečně začátkem 80. let minulého století mohli používat i uživatelé osobních počítačů. Byla to myš firmy Apple, která se o to postarala:

https://img.cncenter.cz/img/12/full/3509775_.jpg Zdroj: wikipedia.org

Zanedlouho přišla společnost Microsoft s myší, která prorazila na trh s domácími osobními počítači. Od té doby si už neumí uživatelé domácích PC představit, že by měli práci na počítači ovládat jen prostřednictvím klávesnice. Myš „to jistí“.

https://en.wikipedia.org/wiki/File:Microsoft_InPort%E2%84%A2_Mouse.png

Když se řekne: Je starý jako Metuzalém

Určitě všichni znáte rčení „Je starý jako Metuzalém“. Říkáme tím, že se někdo dožil výjimečně vysokého věku. Málokdo z nás však o životě Metuzaléma ví něco víc. Kdo to byl? Kdy žil? Jak byl opravdu starý?

Kdo byl Metuzalém?

Dozvídáme se o něm ve Starém zákoně. Tento biblický člověk měl žít 969 let. A nebyl docela sám, kdo se měl dožít tak vysokého věku.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jihlava,_Masarykovo_n%C3%A1m%C4%9Bst%C3%AD_57,_Metuzal%C3%A9m.jpg
Metuzalém na fresce památkově chráněného domu č. 57 v Jihlavě.

Musíme začít už od Adama, ten se měl dožít 930 let. Průměrný věk každého z deseti biblických patriarchů byl 857,8 roku. Posledním z nich byl Noe. Ten se měl dožít 950 let.

Tato čísla jsou pro nás naprosto nepředstavitelná, takového věku se přece člověk nemůže dožít. Ani současná věda a medicína nedává naději, že to je, nebo někdy bude možné. Proto si položme otázku: Kde se stala chyba?

Bibliční patriarchové byli na svou dobu opravdu staří

Český astronom a historik starého hvězdářství Arnošt Dittrich vyslovil v roce 1929 zajímavý názor: Co když autoři zaměnili roky a měsíce? To by byl výsledek o něco realističtější,

jelikož by se tím pádem Adam dožil 75 a Metuzalém 78 let. I tak to byl v dobách před několika tisíci lety hodně vysoký věk.

Jméno	Věk (podle Bible)	Věk (po přepočtu)
Adam	930	75,11
Šét	912	73,66
Énoš	905	73,09
Kénan	910	73,50
Jered	965	77,94
Metuzalém (Metúšalach)	969	78,26
Mahalalel	895	72,29
Henoah	365	29,48
Lámech	777	62,76
Noe	950	69,28

Zdroj: www.etf.cuni.cz

Jan Stoklásek, 5. tř.

Kdo se dožívá nejvyššího věku?

Nejstarší žijící organismus na světě

Nejstaršími organismy na světě jsou stromy. Některé se „narodily“ už před více než 5000 lety.

Jeden z nich žije v Kalifornii v pohoří White Mountains. Je to **borovice dlouhověká**, které dali vědci název Metuzalém.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/1/1e/Gnarly_Bristlecone_Pine.jpg/1200px-Gnarly_Bristlecone_Pine.jpg

Také u nás máme velmi starý strom. Jeho stáří se odhaduje na 2000 let. Je to tis a najdete ho ve Vilémovicích u Ledče. Jako mladý tedy mohl zažít začátek nového letopočtu.

Nejdéle žijící živočichové

Dožívají se více než 100 let, vlastně mohou žít až 200 let. Tak staré živočichy můžeme potkat v oceánech i na souši. Jedním z nich je **velryba grónská**:

<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/b/7/Bowhead.jpg/250px-Bowhead.jpg>

200 let se také mohou dožít **želvy sloní**, které jsou domovem na souostroví Galapágy:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/13/Galapagos_Geochelone_nigra_porteri.jpg/270px-Galapagos_Geochelone_nigra_porteri.jpg

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/4/44/Artist%27s_impression_of_pulsar_planet_B1620-26c.jpg

Po biblickém Metuzalémovi nazvali astronomové exoplanetu, která se nachází 12 400 světelných let od Země. Najdeme ji v souhvězdí Štíra.

Po svém objevení dostala název PSR B1620-26b, ten by si však asi mnoho lidí nezapamatovalo. To by byla škoda, protože je opravdu výjimečná. Je to vlastně nejstarší doposud objevená exoplaneta. Její stáří je 12,7 miliardy let. Vznikla jenom asi miliardu let po vzniku vesmíru (vesmír je starý 13,8 miliardy let). Proto jí vědci dali přezdívku Metuzalém po nejstarší biblické postavě. Také ji najdeme pod přezdívku Genesis.

11. září 2001

Jen několik hodin stačilo 11. září 2001 k tomu, aby zahynuly více než 3 000 lidí, a jen několik hodin stačilo k tomu, aby se změnil svět.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/5/World_Trade_Center%2C_New_York_City_-_aerial_view_%28March_2001%29.jpg

Co se stalo?

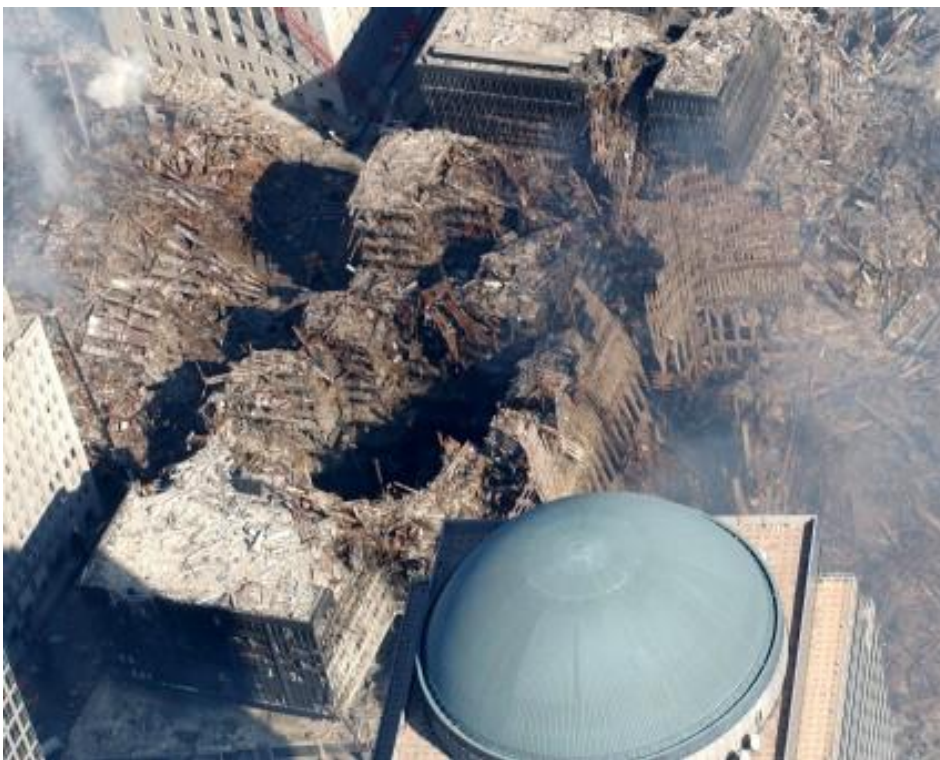
Takto vypadalo Světové obchodní centrum (WTC) v New Yorku ještě brzy ráno 11. září 2001 v době, kdy v Bostonu vstoupili na palubu letadla pravidelné linky do Los Angeles čtyři pasažéři. Jedním z nich byl Muhammad Atta, člen teroristické organizace Al Kaidá. Čtvrt hodiny před devátou toto letadlo, které v té chvíli pilotoval právě Atta, narazilo

do severní věže WTC.

Po nárazu se ještě dalo věřit, že jde o nehodu, ale když o sedmnáct minut později narazilo další letadlo do jižní věže, bylo jasné, že o nehodu nejde. Pak letadlo, které startovalo z Washingtonu do Los Angeles v devět hodin třicet sedm minut, udělalo prudký obrát a letělo zpět na Washington, kde o chvíli později narazilo do zadního traktu Pentagonu (budova amerického ministerstva obrany). I tady zahynuli lidé, kteří zde v té době pracovali.

Když letadla narazila do budov WTC, byly zničeny únikové cesty v přímo zasažených patrech, protože se po nárazu vznítilo palivo. Lidé, kteří byli uvězněni v tomto hořícím pekle, odtud nemohli uniknout. Navíc část paliva protekla do nižších pater a způsobila v nich požáry. Přesto lidé, kteří v době nárazu byli pod patry, do kterých letadla narazila, měli šanci se odtud dostat. Zachránit je pomáhali hasiči z dvou set záchranných sborů.

Kromě obou věží WTC byly úplně zničeny další tři budovy a mnoho dalších bylo vážně poškozeno.

<https://pxhere.com/cs/photo/1355457>

Epicentrum zhroutil budovy Světového obchodního centra v New Yorku

11. září v číslech

Útoky provedlo 19 teroristů.
Zahynulo celkem 2996 lidí.
Oběťmi se stali lidé z 90 zemí,
bylo jich 372, z nich 2 Češi.
Při záchranných pracích zemřelo
na 400 členů záchranných sborů,
z toho 343 newyorských hasičů.

Šlo tomu zabránit?

Ano, nebýt jednoho pravidla, tak by se tomu dalo zabránit už 2 roky před katastrofou. FBI a CIA si navzájem nesměly předávat informace. Kdyby tomu tak nebylo, tak by teroristy našli už rok předem, ale oni ani nevěděli, že ti teroristé jsou ve Spojených státech. K hledání teroristů byl navíc pověřen jen 1 agent. Na letišti zase systém kontroly nepočítal s tím, že člověka je možné podříznout i kapesním nožikem, takže bylo povolené vzít si ho na palubu. Toho právě využili teroristé, kteří tímto způsobem získali kontrolu nad letadlem.

Vzali si Američané z tragédie ponaučení?

Až do útoků 11. září se zdálo, že Spojené státy, že jsou nedotknutelné a neporazitelné. Možná že k tomu přesvědčení přispělo to, že v 1. i 2. světové válce nemusely bojovat na svém území, a taky že zvítězily v tak zvané studené válce. Útoky však vše změnil. Zpřísnily se například letištní kontroly, například do letadla si nemůžete vzít ani kapesní nožik atd..

11. září změnilo Ameriku a později i celý svět

Po útocích Spojené státy okamžitě vyhlásily válku proti terorismu. Začaly bojovat v Afghánistánu a v Iráku. Válka proti terorismu trvá dodnes. Připojily se k ní další státy. Teroristé už útočili také např. ve Francii, Španělsku a v Belgii. Všichni se bojí, kdy bude další, stejně ničivý útok jako ten 11. září 2001.

Babi, dědo, vzpomínej aneb Jak to bylo v době totality

Dětství našich rodičů a prarodičů se hodně lišilo od toho našeho. Zjistili jsme to, když jsme si s našimi předky povídali o životě v době, kterou zpravidla nazýváme totalitou.

Bez červených trenýrek do těláku nelez

Zajímavé je, že hodně z nich si při tom vzpomnělo hlavně na to, že v tělocviku museli kluci cvičit v červených trenýrkách a bílém tílku a holky zase musely mít modré tepláky nebo trenýrky a bílé tričko. Jak se říká, přes to vlak nejel. Takhle ty trenýrky vypadaly:

Děvčata musela mít do pracovních činností povinně zástěru. No a skoro všechny holky měly stejnou, protože v obchodě měli výběr jenom ze dvou druhů. S tím oblečením to vůbec byl problém. Jestliže nebyl v rodině někdo šikovný, kdo uměl šít, aby ušil něco originálního, museli jste nosit oblečení, které měla ve škole každá druhá holka.

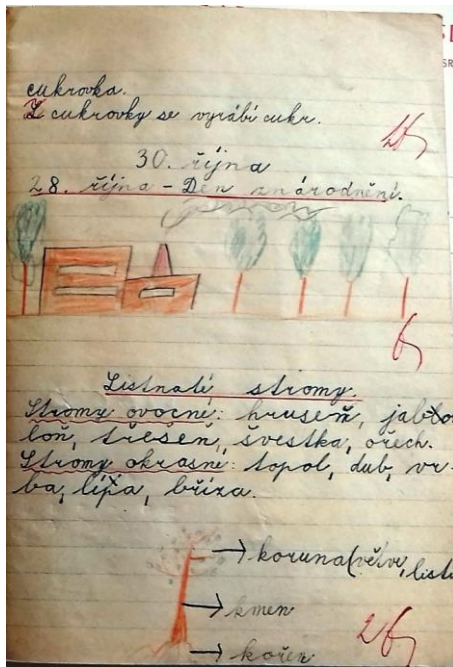
Učebnice na jedno brdo

Ve vyučování se děti do omrzení setkávaly s některými slovy a názvy, ať už to bylo v českém jazyce, v dějepise nebo v občance, ale taky v matematice, fyzice a chemii, stejně jako v zeměpise a přírodopise. Prostě ve všech předmětech jste se setkávali s JZD, socialismem, pionýry, svazáky a soudruhy. Asi bychom dnes těm zadáním nerozuměli, ne proto, že bychom neuměli číst, ale právě pro ta slova ve cvičeních a člancích. A ta úprava! Jak mohlo učivo z takové učebnice někoho bavit? Jak mohla taková učebnice bez obrázků někoho zaujmout?

Učebnice českého jazyka pro 6. třídu z roku 1989

Místo oslav vzniku samostatného státu oslava zániku soukromého vlastnictví

28. říjen nebyl Den vzniku samostatného Československa, ale Den znárodnění. Takže děti se učily o tom, jak zanikla hospodářství jejich předků. V tomto případě se o tom učily děti 4. třídy v předmětu, který bychom dnes řadili do přírodovědy.

Červený šátek a modrá košile

Dnes chodíme do různých kroužků. U nás ve škole jich máme spoustu, každý si může vybrat podle svého zájmu. Kdysi chodily děti do Pionýra. Vlastně tam kolikrát musely povinně. A mělo to taky nějaké další háčky. Třeba když rodina chodila do kostela, byla nějakého náboženského vyznání, dítě v Pionýru nebylo rovnocenné s ostatními. Ale navenek to muselo vypadat, že si jsou všichni rovni. Proto měli všichni jedno stejné oblečení – modrou košili a červený šátek. Ti starší, co byli tzv. svazáci, měli červenou kravatu.

1. máj nebyl lásky čas, ale Svátek práce

Na 1. května si všichni dobře vzpomínají, protože to musely školní děti povinně do prvomájového průvodu. Každé dostalo mávátko nebo vlaječku, aby mohlo mávat před tribunou, na které stáli tehdejší nejdůležitější lidé, tedy ti, co byli v KSČ. Vlajčkami také musela být vyzdobena okna domů, kdo je neměl, mohl mít problém.

Zjistili jsme, že naši předci mají na dobu totality různé vzpomínky i různé názory na život v ní. Stejně tak jsme zjistili, že bychom v té době asi žít nemohli. Ta dnešní je přesně ta, která nám sedí.

Žáci 7. ročníku

Hra 1989: akce svoboda

K výročí třiceti let od Sametové revoluce vytvořila Česká televize svou online deskovou hru 1989: Akce SVOBODA, která mapuje poslední měsíce vlády komunistické strany v Československu, pojďme se tedy na ni podívat.

Zdroj: <https://www.ceskatelevize.cz/program/SVOBODA/uni.jpg>

Při jejím spuštění vás uvítá Alexander Hemala, který byl skutečným hlasatelem/moderátorem tehdejší Československé televize.

Vybíráte si jedno ze čtyř historických vozidel: legendární Škodu Favorit, Trabanta, Škodu 120 nebo neméně známé Žiguli. Vozidlo vám bude sloužit jako hrací figurka.

Hra je založena na principu Monopoly, házíte kostkou, která vás posouvá dopředu. Máte možnost narazit na Šance, nebo skončit ve vězení. Každé políčko má v sobě kartu s popsanou událostí, jako jsou například demonstrace, hromadné úniky Němců z NDR přes německou

ambasádu v Praze a mnoho dalších. Také narazíte na políčka s kvízovými otázkami ohledně událostí posledních měsíců před revolucí. Hra má také spoustu miniher.

Po chvíli si také všimnete, že v pozadí hry hraje hudba z doby Sametu, což je krásný detail. Můžete tak slyšet písničky Karla Gotta, Michala Davida, Marty Kubišové nebo zakázané skupiny The Plastic People of the Universe.

Celkově je hra velmi dobře zpracovaná a určitě doporučuji si ji zahrát. Najdete ji na stránkách České televize. Funguje jak na Windows, tak i na Android a iOS.

Ondřej Švéda, 8. B

Vteřinu poté

Autor: William R. Forstchen

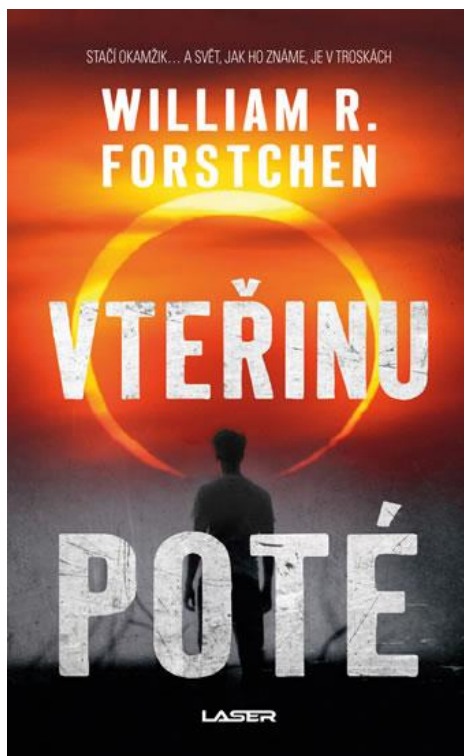
Žánr: sci-fi, military

Počet stran: 408

Tahle kniha je výjimečná. Lidi dokonce vyděsila na tolik, že nebezpečí útoku EMP, tedy elektromagnetickou bombou, se stalo tématem diskuze v americkém kongresu. Zanechává úvahu, jak by svět vypadal, kdyby někdo stisknul vypínač.

Příběh se odehrává v malém americkém městečku Black Mountain. Vžijeme se do kůže Johna Mathersona, plukovníka americké armády v záloze, učitele historie a milujícího otce, který se zrovna vrací domů na narozeninovou party své mladší dcery. Když přijíždí domů, zjišťuje, že v celém sousedství nejde elektřina. Všichni si myslí, že jde jen o běžný výpadek elektřiny, po čtyřech dnech však zjišťují, že se stalo něco vážného. Nejedou auta, nehrají rádia, televize, nefungují mobily, prostě všechno, co má v sobě jen trošku elektrotechniky. Na Spojené státy byla svržena bomba s elektromagnetickým pulzem, který okamžitě spálil všechnu elektroniku.

John se tak ocitá v čele vedení města a snaží se zajistit jeho přežití.

Jelikož nefunguje elektřina, musí se obyvatelé městečka naučit žít bez ní a znovu ovládnout schopnosti svých předků.

Spojené státy, jak je známe dnes, jsou pryč.

Kniha v mnohém překvapí, třeba v tom, jak vás nutí porovnávat své myšlení s myšlením postav. Také nám nastavuje zrcadlo v tom, jak jsme na technologiích závislí a co by se stalo, kdyby se najednou octli bez nich.

Ondřej Švéda, 8. B

„Napřed jsme si to také myslely, pane Mathersone, ale vypadá to tam vážně divně. To není normální dopravní zácpa. Prostě tam všude stojí auta. Shora z kopce je to vidět.“

„Jak to myslíš?“

„Prostě tam, tati, stojí všude fronty aut – u krajnice, uprostřed silnice, všude možně. Ale není to zácpa. Jenom nikdo nejede.“ ...

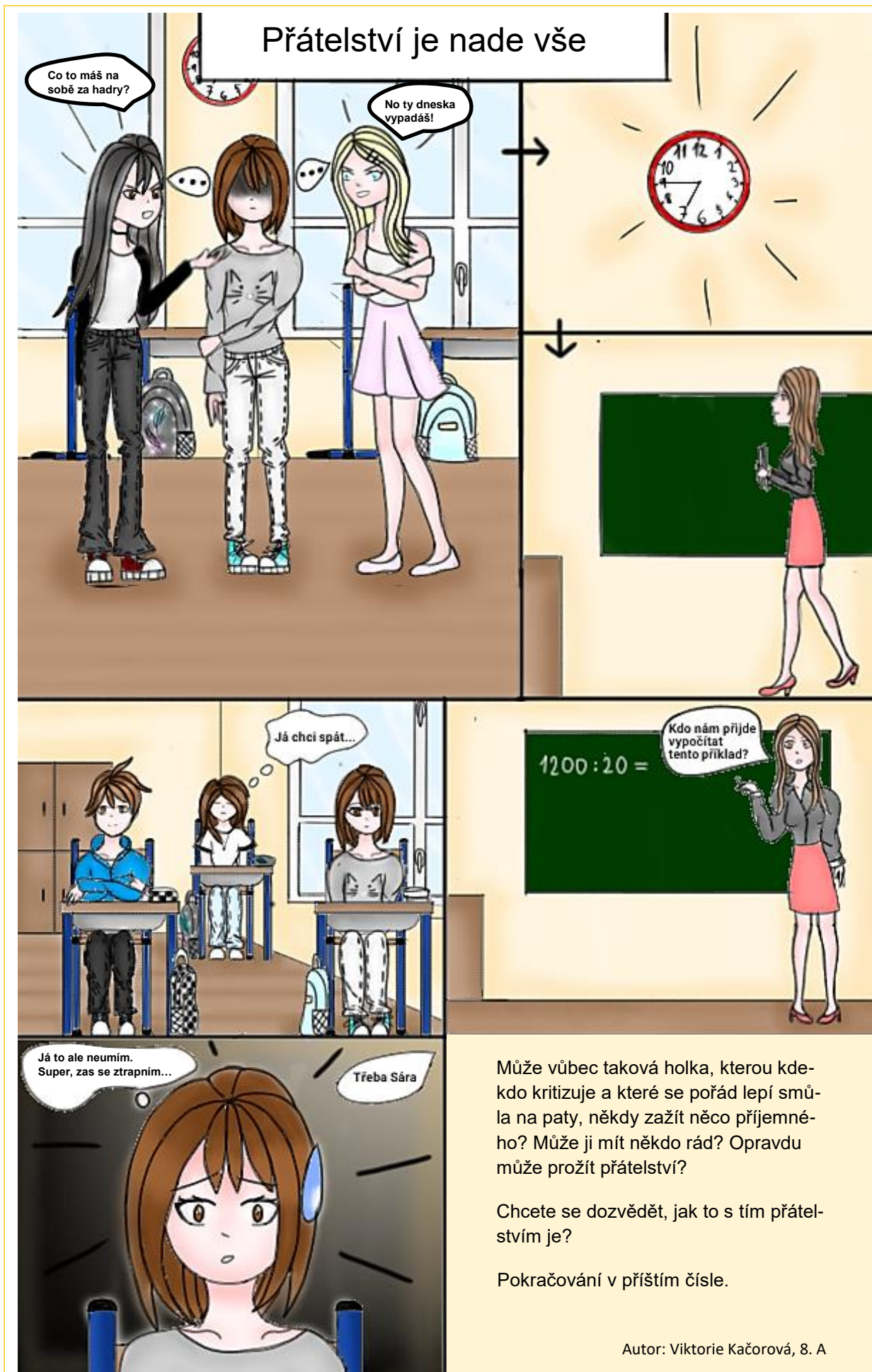
... poslouchal to ticho. Bylo skoro strašidelné. Člověk by předpokládal, že něco bude slyšet. Jestli došlo k nehodě, měly by se ozývat policejní sirény. A taky by měla pořád jezdit auta po staré sedmdesátce. Kdykoli byla zablokovaná dálnice, většinou jezdily po staré silnici policejní vozy a sanitky a taky všichni, kteří se snažili dálnici objet. ...

Vzhlédl k obloze a trochu ho zamrazilo.

... Na obloze bylo vždycky vidět alespoň dvě, tři letadla. Teď ale byla obloha čistě modrá. Po stopách tryskáčů ani vidu. ...

Ticho přerušilo hluboké vrčení a na příjezdové cestě se objevila obluda edsel (pozn. RED: stará fordka z 50. let 20. stol.). Babička Jenn se konečně vrátila. Zaparkovala auto ... a přišla k nim.

Nekonečný příběh Sáry a ...

Inspirace severskou detektivkou

Ztráta

Natálie Ernstová

Bylo pochmurné ráno. Právě vycházelo kalné zimní slunce a detektiv James se zrovna probudil. V domě byla zima, proto si dal James na sebe teplý župan. Sedl si do křesla, popíjel šálek kávy a očekával svého kamaráda, který měl za ním přiletět z daleka. Když se podíval z okna, uviděl, jak venku začíná sněžit. Do dveří se opíral silný vítr. Hodiny běžely, ale kamarád nikde.

Náhle James uslyšel hlasité klepání na dveře. Pomyslel si, že kamarád je tu, a šel otevřít.

„Pane Jamesi, potřebuju vaši pomoc!“ řekl člověk stojící ve dveřích.

„Kdo jste? A co se vám stalo?“ ptal se James.

„Jsem Edvin. Byl jsem s kamarádem lovit ryby. Šel jsem se podívat o kousek dál, jestli nenajdu lepší místo. Jack i s mými věcmi zůstal na tom prvním, že se mu tam líbí. Když jsem se vrátil, Jack tam nebyl. Hledal jsem ho hodiny, ale nikde jsem ho nenašel.“

„Dobře, půjdeme se podívat na to místo, kde jste byli spolu naposledy. Snad najdeme stopy, které nám pomohou,“ řekl James.

Sněžilo čím dál víc a byla velká zima. Došli na místo, kde Edvin nechal Jacka.

„Podívejte! Jsou tu stopy psa. A je tu krev! Co když mu něco ten pes udělal?!“ zvolal Edvin.

„Moc krve tu není, nemohlo se mu stát nic vážného,“ řekl s úlevou James. „Vidím stopy bot! Vedou tímhle směrem. Určitě jsou jeho. Musíme jít po nich co nejrychleji, protože je brzy zasype sníh,“ řekl James.

Začalo chumelit a stopy pomalu mizely. Šeřilo se. Po chvíli Edvin vyděšeně zvolal: „Jsme ztraceni! Stopy tu už nejsou!“

Před nimi byla jen bílá nedotčená plocha. Kam teď mají jít?

„Podívejte, v dálce vidím světlo. Tam je dům!“ ukázal detektiv.

Šli co nejrychleji, co jim přibývajícím sněh dovolil. Byla velká zima, foukal ledový vítr, vánice houstla a rychle se blížila tma. Naštěstí udrželi správný směr. Byli u domu. Detektiv zaklepal. Otevřel jim starý muž a nedůvěřivě se jich zeptal: „Dobrý večer, co tu děláte? A ještě k tomu tak pozdě!“

„Hledáme našeho přítele Jacka. Chtěli jsme se zeptat, jestli jste ho tady někde neviděl,“ řekl s nadějí v hlase James.

„Pojďte dál,“ pozval je muž dovnitř, otočil se a zavolal: „Jacku, máte tady návštěvu!“

„Jacku, našli jsme tě!“ zvolali oba radostně, když vstoupili do vyhřáté místnosti.

„Co tady vlastně děláš?“ ptal se udiveně Edvin.

„No, když jsi, Edvine, odešel, přiběhl ke mně pes. Měl něco s nohou. Dost mu krvácela. Na obojku měl známku s adresou. Rozhodl jsem se, že ho odnesu do tepla, domů k jeho pánovi,“ rozpovídal se Jack. „Přiznám se, že mě v tu chvíli nenapadlo, že mě budeš hledat. Myslel jsem jenom na toho psa.“

„Aha, tak to vysvětluje, proč tam byla krev,“ řekl Edvin. „Já jsem si zase myslel, že se ti stalo něco zlého. Báł jsem se o tebe.“

„Jsme rádi, že jsme vás našli, Jacku. Ta vánice nám to málem překazila. Sníh zavál všechny stopy,“ přidal se James.

„Naštěstí má detektiv James skvělý zrak. Uviděl světlo tohoto domu,“ pokračoval Edvin. „Tak jsme tě našli.“

Zůstali přes noc v domě. Ráno se rozloučili se starým pánem a jeho psem a vydali se na místo, kde zůstalo rybářské náčiní. Tady Edvin s Jackem dlouho děkovali detektivovi za pomoc a James se rychle vydal domů s obavou, že propásl příjezd svého kamaráda.

Vánoce, Vánoce přicházejí

Advent. Toto slovo latinského původu znamená doslova příchod. „Přicházejí“ Vánoce, poslední svátky v roce.

Dobu adventu tedy chápeme jako přípravu na vánoční svátky. Vždy to jsou čtyři týdny před 24. prosincem. Původně byl advent časem půstu a zbožného rozjímání, čas klidu a očekávání dne narození Spasitele.

Advent dnes se ale tomu původnímu vůbec nepodobá. Více než čas klidu a rozjímání je to doba nakupování a shánění dáreků.

Advent - doba půstu

V čase adventu se nesmělo jíst maso, bylo povoleno pouze rybí. Z toho pak vychází tradice pojídání kapra při štedrovečerní večeři. Adventní půst končí východem první hvězdy na Štědrý den. **Umíte si představit, že nebudete jíst maso celý měsíc?**

První prosincová neděle - adventní věnec

Adventní věnec zná úplně každý. Kam se hnete, tam je vidíte. Ve vyhledávačích na internetu na vás křičí upoutávky: Jaké věnce budou v kurzu letos? No, i adventní věnec musí přece být trendy, jinak byste nebyli in.

Věnec má čtyři svíčky, které postupně zapalujeme o nedělích před Štědrým dnem. Každá z nich něco symbolizuje. První je symbolem **naděje**, druhá **míru**, třetí **přátelství** a čtvrtá **lásky**.

4. prosince - barborky

Tato tradice je už méně známá, ale možná ji někteří dodržujete. 4. prosince, na svátek svaté Barbory, se řezou větvičky třešňi nebo višňi, vloží se do vody, nechají se několik dnů stát v chladu, a když začnou rašit, přenesou se do teplé místnosti.

Barborka, která rozkvetla o vánocích, přináší do domu světlo a štěstí. Děvčatům na vdávání také předpovídá svatbu.

5. prosince - Mikuláš

Toho tu snad ani nemusím představovat. Zná ho úplně každý. Mikulášská nadílka se dodržuje ve všech slovanských zemích.

5. prosince navštěvuje rodiny s dětmi Mikuláš, který dětem naděluje drobné dárky. Doprovázejí ho anděl a čert jako připomínka toho, že na světě vedle sebe existují dobro a zlo.

Svatý Mikuláš není Santa Claus, přesto si ho někteří lidé s ním pletou. Mikuláš byl skutečná postava, žil v 1. pol. 4. stol. n.l. Byl to biskup, proto je tak i oblečený, když dětem roznáší dárky.

Advent a vánoční pečení

Čas adventu je také dobou, kdy se pečou perníčky, cukroví a vánočka. Snad každý se těší na vánoční mlsání. V minulosti se ale cukroví nepeklo k mlsání, ale rozvěšovalo se na různých místech domu a na stromy v zahradě, aby se rodině a hospodářství dařilo.

Den před Štědrým dnem se má péct vánočka. Tvarem připomíná Ježíška v povijanu, proto je vánočka symbolem nového života.

Dříve se do ní zapékala mince, která předpovídala svému nálezci zdraví a bohatství po celý příští rok. Naopak popraskaná a nepovedená vánočka znamenala neštěstí.

Štědrý den a vánoční stromeček

Tato tradice má původ ve zdobení lidských obydlí chvojím pro ochranu před vším zlým. Větve jehličnatých stromů byly symbolem věčného života.

Zajímavostí je, že první vánoční stromky byly zavěšovány špičkou ke stropu. Později dokonce špičkou dolů. Lidé je zdobili hlavně ovocem, perníčky a barevnými stuhami. **A dnes? Někdy pro ozdoby a zářící světelné řetězy není stromeček ani vidět.**

Marek Witas, 7. A

Vánoční obloha je plná hvězd

Máte dalekohled a chcete o Vánocích pozorovat? Tak tady je pár tipů, na co se zaměřit.

Meteorický roj Geminidy

Tento krásný úkaz bude nejlépe pozorovatelný ještě před Vánocemi 13. – 14. prosince, poté už bude pozorování téměř nemožné, protože bude dva dny po úplňku.

Tento meteorický roj vděčí za své jméno souhvězdí Geminidy-Bliženci, protože se zdá, jako by se z něho vynořil. Geminidy se v několika věcech liší od ostatních meteorických rojů. Jsou velmi jasné, tedy velmi dobře pozorovatelné, a mívají nazelenalou barvu. Navíc nejsou spojeny s kometou, jako většina meteorických rojů, ale s asteroidem. Jde o asteroid 3200 Phaethon.

Třikrát triplet

Co je to triplet? Jde o seskupení tří galaxií, které můžeme na obloze pozorovat. V prosinci si budeme moci prohlédnout hned tři triplety.

Takže v souhvězdí Pegase uvidíme seskupení tří galaxií - NGC 7771, NGC 7770 a NGC 7769. Bohužel, ti co nemají objektiv velký minimálně 20 cm, nebudou ho moci pozorovat.

Další triplet budeme moci pozorovat v souhvězdí Velryby. Je složený z galaxií NGC 1035, NGC 1042 a NGC 1052.

A do třetice budeme moci pozorovat triplet složený z galaxií NGC 7782, NGC 7778 a NGC 7779, a to v souhvězdí Ryb. Bude nedaleko hvězdy Omega Piscium.

K pozorování jen tmavá obloha!

Tyto triplety budou pozorovatelné jen v místech bez jakéhokoli světla. Doporučuji proto zajet do oblasti tmavé oblohy – nejbližší je v Beskydech, na Grúni u chaty Švarná Hanka.

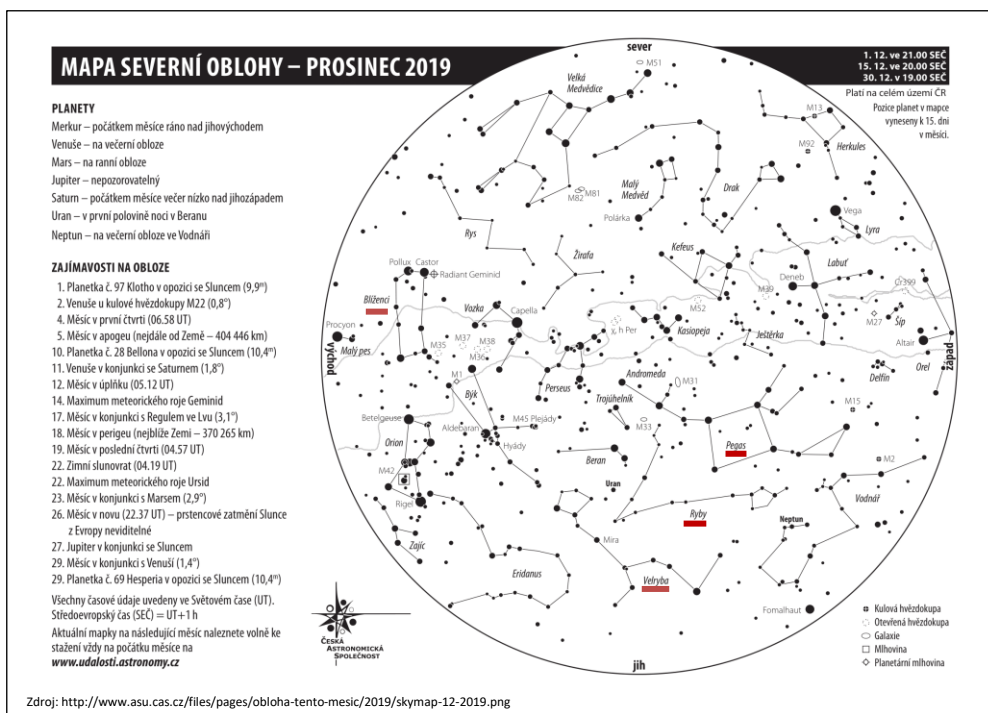
Merkur a Mars

Pozorovatelé Merkuru pozor! Merkur bude pozorovatelný jen první polovinu prosince, a to těsně před východem Slunce. Pokud ho nestihnete, jako náhrada poslouží Mars, ten totiž bude dobře pozorovatelný až do konce roku.

Jan Stoklásek, 5. tř.

Na ranním nebi nad jihovýchodem uvidíme 23. prosince, samozřejmě za příhodného počasí, setkání měsíčního srpku s Marsem.

A na večerní obloze 28. a 29. prosince pak budeme moci pozorovat setkání měsíčního srpku a Venuše. Tentokrát to bude nad jihozápadem.

Zimní noční obloha pouhým okem

V zimě za jasného, nejčastěji mrazivého počasí upoutá hvězdná obloha pozornost snad každého z nás. Jasných hvězd je v této době

více než v jiných ročních obdobích. Ty nejjasnější tvoří pomyslný útvar, tzv. zimní šestiúhelník.

Dominantním souhvězdím je Orion. Snadno ho na obloze poznáte, protože má charakteristický tvar připomínající motýla, nebo také

presýpací hodiny. Dalšími souhvězdími zimního šestiúhelníku jsou Bliženci, Býk s jasnou hvězdou Aldebaran a souhvězdí Vozka, kde nejjasněji svítí hvězda Capella. Nad obzorem pak šestiúhelník uzavírá nejjasnější hvězda souhvězdí Velkého psa Sirius.

Zdroj: http://mladez.astro.cz/upload/clanky/ocni-obloha/petr_komarek/zimni_sestiuhelnik.JPG

RED

Může být vánoční mlsání zdravé?

Tuto otázku jsme položili paní Zagorové, se kterou často konzultujeme záležitosti kolem zdravé výživy. Paní Zagorová vede prodejnu zdravé výživy MiniVega, jejíž součástí je také cukrárna, kterou najdete nedaleko vlakového nádraží v Hnojníku.

Blíží se doba Vánoc a tedy vánočního pečení. Mohla byste nám říct, jestli ve Vaší cukrárně budete prodávat nějaké cukroví pro bezpekláře a diabetiky? Je pro ně výběr pečiva omezený, nebo stejně bohatý jako pro lidi bez zdravotního omezení? Je dost výrobců takového zboží? Můžete si mezi nimi vybírat?

Cukroví u nás v cukrárně nabízíme, ale to se objednává už v listopadu, nejpozději od začátku prosince. Máme v nabídce různé druhy od různých dodavatelů. Bezpeklkové, vegan, klasické domácí i konvenční z velkého cukrářství. Někteří výrobci nabízejí i cukroví vhodné pro diabetiky. Běžně míváme v cukrárně i zákusky pro diabetiky.

Nabídky cukroví se liší podle složení a způsobu výroby a také cenou. Letos se ceny pohybovaly od 350 do 800 Kč za kilo cukroví.

Různých výrobců cukroví je spousta, stačí si jen vybrat. My jsme letos nabízeli sedm různých variant jednokilogramových balíčků cukroví od pěti různých výrobců.

Měla byste nějaké tipy na zdravé vánoční mlsání pro ty z nás, kteří nechtějí během Vánoc přibrat na váze?

Zdravé mlsání je otázka docela složitá a lze se na ni dívat z různých úhlů a pak se budou lišit i odpovědi.

Obecně lze říci, vyrobte si doma vlastní dobrotu ze základních surovin, žádné polotovary, kupované sušenky apod.

Hrstkové nepečené kuličky

podle paní Zagorové

cookulienka.blogspot.ch
ilustrační foto - zdroj: <https://i.pinimg.com/564x/08/2b/9e/d82b9ef83b867b3d44d15f8d2822069.jpg>

Ingredience:

rozinky (místo rozinek můžete dát mák)
strouhaný kokos
mandle

Postup:

Do mixéru dáme hrstku rozinek a malou hrst strouhaného kokosu a rozmixujeme. Až vznikne hmota, uděláme kuličky a obalíme je v kokosu nebo v mandlích.

Proč je i není dobré jíst rozinky

Rozinky sice nevypadají lákavě, zato jsou výživné a poskytují hodně energie, protože mají vysoký obsah kalorií a cukru. Rozhodně není dobré jich jíst víc než jednu porci denně. Na druhou stranu neobsahují žádný tuk a dodají našemu tělu železo a vápník.

<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/82/Raisins.jpg>

Kokos je prý dobrý na posílení imunity

Kokosový olej obsahuje látky, které náš organismus potřebuje k boji s viry, bakteriemi a infekcemi. Podporuje i funkce mozku. Pomáhá při trávení, a možná proto vznikla představa, že je dobrý při hubnutí. Jestli to s hubnutím je, či není pravda, nevíme, ale rozhodně nám kokos chutná.

<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/ba/Kokosnuss-Coconut.jpg>

Mandle jsou symbolem zdraví, plodnosti a dlouhověkosti

Mandle obsahují vlákninu, vápník, hořčík, zinek, měď, mangan, z vitamínů hlavně vitamín E, který působí jako tzv. antioxidant. Zkrátka mandle jsou takovou přírodní lékárníčkou. Rozhodně patří do zdravého jídelníčku.

<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4d/Almonds02.jpg>

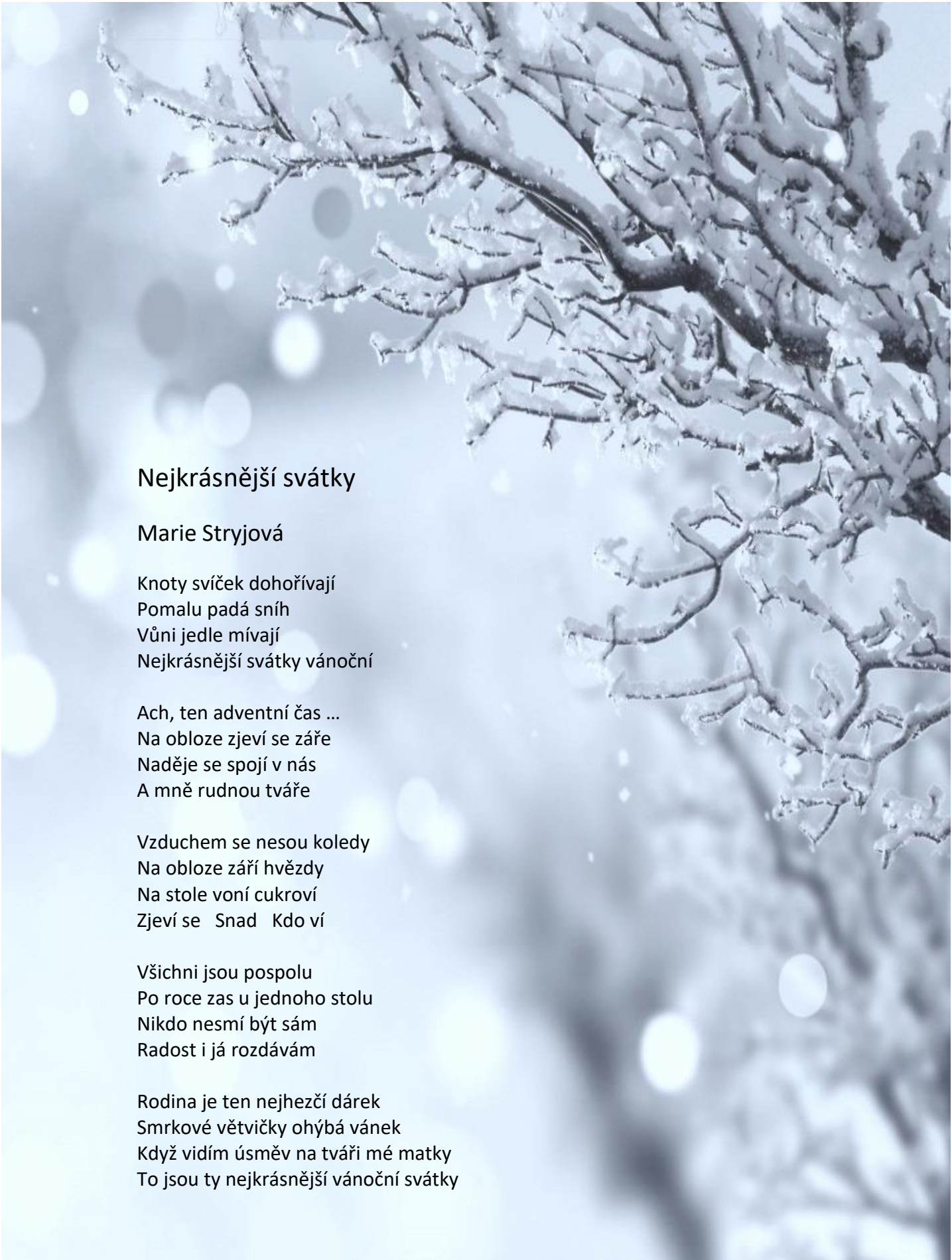
Mák prý chrání naše zuby před zubním kazem a naše kosti před osteoporózou

Mák totiž obsahuje více vápníku než kravské mléko.

<https://i.pinimg.com/564x/ab/cd/1e/abcd1e765785bb3969067c04961f43d9.jpg>

Michaela Bičanovská, 6. C a RED

Nejkrásnější svátky

Marie Stryjová

Knoty svíček dohořívají
Pomalů padá sněh
Vůni jedle mívají
Nejkrásnější svátky vánoční

Ach, ten adventní čas ...
Na obloze zjeví se záře
Naděje se spojí v nás
A mně rudnou tváře

Vzduchem se nesou koledy
Na obloze září hvězdy
Na stole voní cukroví
Zjeví se Snad Kdo ví

Všichni jsou pospolu
Po roce zas u jednoho stolu
Nikdo nesmí být sám
Radost i já rozdávám

Rodina je ten nejhezčí dárek
Smrkové větvičky ohýbá vánek
Když vidím úsměv na tváři mé matky
To jsou ty nejkrásnější vánoční svátky

Tato báseň Marušky Stryjové ze 7. C zvítězila na letošním setkání účastníků regionální soutěže Kalusův kalamář.

Redakční tým:

Viktorie Kačorová, 8. A, Ondřej Švéda, 8. B, Marek Witas, 7. A, Simona Konečná, 6. A, Jan Stoklásek, 5. tř., Erik Šrámek, 5. tř., Marie Stryjová, 7. C, Klára Kutajová, 7. C, Karolína Tomicová, 7. C, Michaela Bičanovská, 6. C, Radim Mižda, 7. C

Na čísle spolupracovali:

Mgr. Magda Luzarová, Mgr. Hana Kurillová, Mgr. Jarmila Valášková, Marie Bijoková, Jiří Pyszko, 9. B

Fotodokumentaci k článkům o akcích poskytli žáci a učitelé školy, ostatní fotografie jsou převzaty z veřejně přístupných zdrojů www.wikipedia.cz, upload.wikimedia.com, pixabay.com, pxhere.com.

Autorka loga časopisu: Natálie Kozlová, absolventka školy

Autorka ekologa: Silvie Konečná, 9. A

Editor: PhDr. Eva Fojtíková, školní knihovnice

Vydavatel: MZŠ a MŠ, Hnojník 120, p. o.

17. číslo vychází 19. prosince 2019